

חלב מוגבן – סגולה נגד שלשולים בבני-בקר

בדרך כלל מעטים כיום מקרי התחלואה בשלשולים, ואם הם מופיעים, הרי החלב המוגבן משמש אמצעי דיאטי מצויין כדי להתגבר עליהם. העגלות שהננו מגמיעים בשיטה זו מגלות תיאבון מוגבר למזונות, ובגיל של 2 חודשים הן מצליחות לאכול 2 ק"ג מזון מרוכז ביום. בגיל הגמילה (140 יום) הן אוכלות 2-3 ק"ג מזון מרוכז ומשקל גופן נע בגבולות 140-160 ק"ג. ההגמעה בשיטה זו היא גם זולה כי היא מאפשרת ניצול תחליתי של החלב האנטיביוטי, אשר בהיותו מוגבן אינו גורם להפרעות בעיכול.

אנו מתקינים את החלב המוגבן בצורה פרימיטיבית ביותר: ממלאים מחציתה של חבית מגולבנת במים חמים ולתוכה מכניסים כד חלב ישן, מלא חלב סוג ב'; על החלב הזה מוסיפים „מחמצת“, כגון חלב רזה חמוץ וכדומה. בפנים החבית המכוסה שוררת טמפרטורה שדי בה, אף בלילות קרים, שהחלב יתגבן ויהיה ראוי לשימוש. בשנה שעברה לא קרו אצלנו מקרי תמותה מחמת מחלות השלשולים והמקרים היחידים שכן קרו נגרמו מקוקצידיוזיס; בינתיים מצאנו גם נגד נגע זה תרופה יעילה בתכשיר „S4“, שהינו תערובת של 4 מיני סולפות מתוצרת בית-חרושת וויינלד שליך כפר ויתקין. עצתי איפוא לבוקרים שיעזרו באמצעי פשוט זה, החלב המוגבן, ובטוחני שימנעו על ידי כך הפסדים ויצליחו לגדל פרות בריאות ועגלי מרבק בריאים.

רב גור

מולדת, ינואר 1965

רבות הן ההתלבטויות כיצד להילחם במכת השלשולים. מציעים אמצעים סאניטאריים, תאי-בידוד לחולים, כלובים עם רצפת-חריצים, וכמובן – ובעיקר – תרופות אנטיביוטיות וסולפות. כל האמצעים האלה כשלעצמם הם טובים, אבל אין די בהם לבער את הפגע ולמנוע הפרעות קשות בגדילתם והתפתחותם של בני-הבקר; לא מעטים הם גם מקרי התמותה בשגר מחמת השלשולים.

במשקנו, במושב מולדת, מצאנו תרופה שלדעתי היא יעילה ביותר במניעת המחלה ואף בריפוייה. האמצעי הוא פשוט וטבעי ועל כן גם קל להשגה ולהכנה. אני מתכוון לחלב מלא בלתי ראוי לשיווק, או לשימוש בבית (חלב אנטיביוטי או חלב קולוסטרום), שמחמיצים אותו עד להתגבנות ומגמיעים בו את הוולדות, תוך צירופו ליתר מרכיבי המנה, כגון – משק אות המילקיוויט, חלב רזה וכדומה. הנהגנו אצלנו הגמעה ב־5-6 ליטר ליום לוולדות בני 5 ימים; שליש הכמות, כ־2 ליטר, ניתן בצורת חלב מוגבן, שליש – מילקיוויט, ועוד שליש בצורת חלב רזה. העגלות מתרגלות מהר ל„קוקטייל“ זה והתוצאות מצדיקות בהחלט את השימוש במשקה זה. בגיל 2 חודשים אנו מפחיתים בכמות המרכיבים השמנים שבמשקה הזה (המילקיוויט והחלב המוגבן) ומוסיפים בהדרגה תמיסת אבקת גבינה (מתוצרת „תנובה“), עד שתמיסת זו מחליפה את כל יתר המרכיבים לחלוטין.

- בניסוי עם פרות חלב מגזע הולשטיין הורכבו שתי קבוצות: קבוצה א' ניזונה לפי נורמות מוריסון; קבוצה ב' קיבלה תוספת של 50% על נורמות מוריסון.
- קבוצה א' הניבה ב־305 ימי חליבה 5823 ק"ג ח. מ. ש.
- קבוצה ב' הניבה ב־305 ימי חליבה 5805 ק"ג ח. מ. ש.
- הרכב החלב בשתי הקבוצות היה כדלקמן:
- בקבוצה א' — 3.63% שומן עם 8.73% מח"ש
- בקבוצה ב' — 3.75% שומן עם 8.84% מח"ש
- הפרות שקיבלו תוספת המזון המרוכז לנורמות מוריסון הוסיפו על משקל גופן ב־35.8 ק"ג יותר מאשר הפרות מקבוצה א'. בפוריות וברוח הזמן בין המלטות לא נתגלו הבדלים בין שתי הקבוצות.